

6. Järjestelytoimisto

Tutkimustoiminta v. 1959 keskittyi pääasiassa eräiden edellisenä vuonna aloitettujen laajojen tutkimusten jatkamiseen, joten uusia tutkimustehtäviä ehdittiin aloittaa suhteellisen vähän.

Toimiston antamien lausuntojen määrä oli jokseenkin sama kuin edellisenä vuonna. Aloitetoiminnassa osoitti jätettyjen ja käsiteltyjen aloitteiden määrä laskusuuntaa, mutta palkittujen aloitteiden määrä käsiteltyihin verrattuna oli suhteellisesti suurempi kuin aikaisemmin. Työtaturmien ja niistä johtuvien sairauspäivien määrä laski, mitä ainakin osittain voidaan pitää tehostuneen työturvallisuustoiminnan ansiona. Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuneiden viranhaltijoiden sijoitustoiminta lisääntyi veroviraston siirtyessä valtiolle.

Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana kaup.joht. Lauri Aho, virkamiesjäsenenä apul.kaup.johtajat Juho Kivistö, Hjalmar Krogius, Eino Uski ja Eino Waronen, kaup.siht. Lars Johanson ja kaup.reviisori Sigfrid Törnqvist sekä muina jäseninä liittopuh.joht. Reino Heinonen, toimitsija Olavi Kortelaho, dipl.ins. Carl-Gustaf Londen, prof. Eino Niini ja opetusneuvos Antero Rautavaara.

Neuvottelukunnalla oli neljä kokousta, joissa käsiteltiin mm. seuraavia asioita: kaupungin laskentatoimen kehittäminen ja jaoston asettaminen käsittelemään tätä koskevia kysymyksiä; ehdotus kaupungin lomakerationalisoinnin järjestämiseksi; kysymys talousarvioon merkittävistä uusista viroista; kaupungin vapautuvan työvoiman sijoittaminen; selvitys työturvallisuustoimintaa koskevien tietojen täydentämisestä; aloitetoiminnan laajentaminen sekä tutkimuksen suorittaminen aloitetoiminnan voimassa olevan järjestelmän tarkoituksenmukaisuudesta; selvitys viranhaltijain omien autojen sekä vuokra-autojen käytöstä virka-ajoissa annettujen määräysten ja maksettavien korvausten tarkoituksenmukaisuudesta; kirjasen »Tehoa virastotyöhön» uusiminen ja jaoston asettaminen sen käsikirjoituksen tarkistamista varten.

Laskentajaosto, joka asetettiin 7. 1. käsittelemään kaupungin laskentatoimen kehittämistä, piti vuoden aikana 6 kokousta.

Järjestelytoimiston henkilökunta. Henkilökunnassa tapahtui kertomusvuoden aikana seuraavia muutoksia: 28. palkkaluokan tp. reikäkorttisuunnittelijan virkaan valittiin 1. 1. alkaen Erkki Väliaho; järjestelyinsinöörin vakinaiseen virkaan valittiin 1. 11. lukien tp. järjestelyinsinööri Esko Pennanen; toimiston palveluksesta erosivat järjestelyinsinööri Tuure Lehto 31. 10., reikäkorttisuunnittelija Erkki Väliaho 15. 11. ja työntutkimusinsinööri Unto Valtanen 31. 12.

Ennen v. 1959 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskeva tutkimusselostus valmistui 10. 5. Siinä kiinnitettiin huomiota mm. Helsingin ao. laitosten korkeisiin kustannuksiin useihin muihin maamme lastenhuoltolaitoksiin verrattuna ja ehdotettiin ratkaistavaksi kysymys hoidon tasosta, laitoshenkilökunnan vahvuudesta, pätevyysvaatimuksista ja tehtävistä sekä siitä, millaisiin laitostyyppeihin ja -kokoihin olisi tarkoituksenmukaisinta pyrkiä myös taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen.

Teurastamon toimiston maksuliike- ja tilitehtävien sekä toimistohenkilökunnan työnjaon ja virkojen uudelleenjärjestelyesitys tehtiin 18. 3. edellisenä vuonna suoritettujen tutkimusten perusteella.

Rakennusviraston tilitoimen ja laskentatehtävien uudelleenjärjestelytutkimus sekä *satamalaitoksen laskutuksen* uudistaminen liittyivät osana jäljempänä selostettuun ns. viiden laitoksen laskentatehtävien koneellistamistutkimukseen.

Urheilu- ja retkeilytoiminnan organisaatiota koskevan edellisenä vuonna valmistuneen tutkimusselostuksen johdosta laadittiin lisäselvityksiä ja käytiin neuvotteluita. Urheilu- ja retkeilytoimiston toimistotöitä koskeneen tutkimuksen jälkitoimenpiteenä avustettiin palkkakirjanpidon koneellistamisessa.

Koskelan sairaskotia avusti järjestelytoimisto kirjanpitokoneen hankkimisessa. Kirjanpidon ja palkkakirjanpidon koneellistaminen valmisteltiin pantavaksi toimeen v:n 1960 alusta.

Kaupungin rakennusten hallinnosta ja hoidosta v. 1957 valmistuneen tutkimuksen johdosta annettiin lisäselvitys 5. 6.

Kiinteistöviraston talo-osaston II isännöitsijäalueen toimiston henkilökunnan tarpeesta suoritettiin eräitä tutkimuksia.

Suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen kirjanpidon ja palkkakirjanpidon järjestelyissä avustettiin ao. taloudenhoitajia. Suomenkielisten kansakoulujen hallinnollinen kirjanpito valmisteltiin koneellistettavaksi v:n 1960 alusta lukien.

Kansakoulujen alemman henkilökunnan tehtäviä koskevan tutkimuksen I osa valmistui 28. 2. Se sisälsi esityksen metalli- ja luonnonopin työpajojen kalustonhoidosta, opetukseen tarvittavan materiaalin hankinnasta, säilytyksestä ja käytöstä sekä veistokaluston hoidosta. Muun alemman henkilökunnan töiden vertailua suoritettiin vastaavien töiden järjestelyyn mm. Turussa, Tampereella ja Lahdessa.

Sairaalahallinnon organisaation uudelleenjärjestelyssä avustettiin sairaalavirastoa ja annettiin lausunto sairaalatoimen ohjesäännön uudistamisesta 20. 10.

Sairaaloissa aikaisemmin suoritettujen selvitysten johdosta avustettiin Auran sairaalaa vuodeosastojen potilaskirjanpidon uudistamisessa ja Laakson sairaalan sairauskertomus- ja kuva-arkiston uudelleenjärjestelyssä.

Sairaalain miespuolisen työvoiman tarvetta koskeva tutkimus lykättiin, koska Sairaala-alan suunnittelutoimikunta (Sasto) tutki samaa asiaa.

Ulosottoviraston toimistotöiden järjestelyssä ja menetelmien uudistusten toimeenpanossa avusti toimistotyöntutkija Kurt Nordman johtavaa kaupunginvoutia 1. 1.—30. 6. välisen ajan. Lomakehuollon järjestämiseksi suoritettiin syksyllä uusi täydentävä tutkimus.

Hankintatoimiston laskutuksen koneellistaminen tapahtui vuoden alussa järjestelytoimiston avustuksella. Samalla koneellistettiin eräitä kirjanpito tehtäviä.

Teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosaston organisaatiotutkimuksesta valmistui selostus 26. 6. Siinä tehdyt ehdotukset olivat vuoden vaihteessa teollisuuslaitosten tutkittavina.

Rahatoimiston tutkimusten, joiden selostus valmistui 25. 6., tuloksena esitettiin eläkkeiden maksun järjestelyn uudistamista reikäkorttikoneiden ja pankkien avulla. Tämä uudistus, jonka laskettiin tuottavan n. 2 mmk:n säästön vuosittain, pantiin toimeen kertomusvuoden aikana.

Kaupungin laskentatehtävien teknillisten suorituksen kehittämistä koskeva tutkimus paikallistettiin lähinnä ns. viiden laitoksen laskentatehtävien tutkimukseksi. Kaupunginhallitus antoi 22. 1. järjestelytoimiston tehtäväksi yhdessä ao. laitosten kanssa tutkimuksen suorittamisen rakennusviraston, satamalaitoksen, liikennelaitoksen, rahatoimiston ja teollisuuslaitosten laskentatehtävien koneellisesta suorittamisesta joko keskitetysti tai erillisissä konekeskuksissa reikäkortti- tai elektronikoneiden avulla. Laskentajaosto, jonka asettamiseen työtehoneuvottelukunta oli oikeutettu, esitti 29. 12. kaupunginhallitukselle, että kaupungille tilattaisiin tietojenkäsittelykone IBM 1401 peruutus-oikeudella. Rakennusviraston tuntipalkkalaskenta ehdotettiin suoritettavaksi toistaiseksi IBM:n asiakaspalvelutoimiston avulla ja rahatoimiston reikäkorttitoimistoa hyväksikäyttäen. Rahatoimistoon esitettiin perustettavaksi tilapäinen reikäkorttiosasto tarvittavine henkilökuntineen ja lisäkoneineen.

Kaasu- ja sähkölaskujen maksutarkkailun uudelleenjärjestelyä reikäkorttimenetelmän avulla koskevassa tutkimuksessa tehtiin vuoden lopulla alustava ehdotus, jonka johdosta käytiin eräitä neuvotteluja.

Kaupunginkirjaston rationalisoimistutkimus suoritettiin loppuun, mutta selostus ei valmistunut kertomusvuonna.

Sosiaalivirastotalon suunnitteluun tarvittavista selvityksistä annettiin selostus 18. 6.

Toukolan korjauspajan palkkakirjanpidosta suoritettiin eräitä jatkotutkimuksia, mutta kysymyksen enemmästä käsittelystä luovuttiin toistaiseksi.

Uudet tutkimukset

Rakennusviraston organisaatiosta suoritettiin yleisten töiden lautakunnan uudistusesityksen pohjalla tutkimuksia pääasiassa talorakennusosaston ja yleisten osastojen osalta sekä tili- ym. toimistohenkilökunnan tarpeesta ja töiden järjestelystä laskentatehtävien koneellistamisen jälkeen. Selostus ei valmistunut kertomusvuonna.

Teurastamon töiden, työajan ja virkojen järjestelystä suoritettussa selvityksessä kiinnitettiin huomiota teurastamon toiminnan tavoitteiden määrittelyyn, organisaatioon kysymyksiin, henkilökuntaa koskeviin järjestelyihin ym. Selostus ei valmistunut kertomusvuonna.

Viranhaltijain omien autojen sekä vuokra-autojen käyttöä virka-ajoissa koskeva selvitys valmistui 18. 7. Siinä todettiin mm. viranhaltijain omien autojen käytön edullisuus verrattuna vuokra-auton käyttöön ja tämän perusteella tehtiin eräitä ehdotuksia.

6. Järjestelytoimisto

Kaupungin sisäisen postinkuljetuksen uudelleenjärjestämistä tarkoittavan tutkimuksen suorittamiseksi laadittiin alustava suunnitelma.

Työntekijäin palkkakauden muuttamiseksi 2-viikkoiseksi suoritettiin tutkimuksia ja laadittiin asian hoitamista varten yksityiskohtaiset ohjeet lähinnä rakennusviraston kenttä- ja palkkakirjanpitohenkilökuntaa varten. Ohjeita sovellettiin myös muissa laitoksissa.

Palkanmaksutavan aiheuttamasta työntekijäin työajan menetyksestä suoritettiin tutkimuksia, mutta selvityksen antaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Auroran ja Nikkilän sairaaloissa avustettiin potilaskirjanpidon koneellistamisessa ja Nikkilässä lisäksi potilaiden käyttövarain kirjanpidon koneellistamisessa, joka aloitettaisiin v:n 1960 alusta.

Kansakoulujen kunnossapito- ja hoitohenkilökunnan tehtävistä ja työmääristä suoritettiin erillisiä tutkimuksia.

Lausunnot. Toimisto antoi kertomusvuonna 188 lausuntoa. Lisäksi annettiin suoraan rahatointa johtavalle apulaiskaupunginjohtajalle 42 selvitystä ehdotetuista uusista tp. viroista.

Lausunnoista 25 % käsitteli virkojen perustamista tai vakinaistamista. Muut lausunnot koskivat työnluokitusta ym. palkkauksen perustana olevia tietoja, vapautuvan työvoiman sijoittamista, muita työvoimakysymyksiä, organisaatiota, työmenetelmiä, työntutkimuksia, kuljetuksia, sisäisiä henkilökuljetuskysymyksiä, vi-rastohuoneistoja ym.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta kokoontui 5 kertaa. Virastoissa ja laitoksissa toimi edelleen 46 työturvallisuuselintä. Työturvallisuutta käsitteleviä kursseja, valistus-tilaisuuksia sekä luento- ja neuvottelupäiviä järjestettiin n. 1 420 henkilölle. Viras-toille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimien jäsenille jaettiin mm. 150 vuosikertaa Varokeino- ja 158 vuosikertaa Pohjolan tapaturmantorjuntaviesti -nimistä aika-kauslehteä. Työpaikoille jaettiin lisäksi julisteita ym.

Tarkastuksia ja neuvontaa suoritettiin kaupungin laitosten työpaikoilla sekä kou-lujen oppilastyöpajoissa. Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimille jaettiin neljännesvuosittain yhteenvetotilasto tapaturmien ja sairauspäivien lukumäärästä sekä tapaturmakustannuksista.

Kaupungin työpaikoilla ja työttömyystöissä sattui kertomusvuonna 3 247 (ed. v. 3 556) työtapaturmaa. Näistä aiheutui sairauspäiviä 50 065 (52 474), invalideetti-prosenttien summa oli 630 (670) ja 7 (5) tapaturmaa päättyi kuolemaan. Tapaturma-tiheysprosentti koko kaupungin osalta oli 14.0 (15.4). Tapaturmalain mukaiset kor-vaukset jakautuivat seuraavasti: korvaukset ohimenevistä tapaturmista 64.7 (50) mmk, invalidien huoltoeläkepääomat ja kertakaikkiset korvaukset 15.2 (11.2) mmk sekä hautausavut ja omaisten huoltoeläkepääomat 6.3 (10.4) mmk, yhteensä 86.2 (71.7) mmk. Korvausten nousu johtui tapaturmavakuutuslakiin tehdyistä muutok-sista sekä laista tapaturmakorvausten korottamiseksi, jotka tulivat voimaan kerto-musvuoden alusta lukien.

Aloitetoiminta

Toimistoon jätettiin 81 (ed. v. 137) aloitetta, minkä lisäksi 16 käsittelemätöntä aloitetta siirtyi v:sta 1958. Aloitetoimikunta käsitteli loppuun 89 (140) aloitetta, joten 8 aloitteen käsittely siirtyi v:een 1960. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 37 (52) eli n. 42 (37) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 260 000 (415 500) mk ja niiden suuruus vaihteli 45 000 (50 000) mk:sta 1 000 (2 000) mk:aan. Keskimäärin oli palkkioiden suuruus 7 000 (8 000) mk ja aloitteiden käsittelyaika 69 (61) päivää.

Loppuun asti käsiteltyjen aloitteiden lukumäärä jakautui aiheittain:

	Tehtyjä aloitteita	%	Palkittuja aloitteita	%
Teknillisiä	74	83	35	47
Konttoriteknillisiä	8	9	2	25
Hallinnollisia	3	4	—	—
Sosiaalisia	4	4	—	—
Yhteensä	89	100	37	42

Aloitetoimikunta kokoontui 11 kertaa vuoden aikana.

Lomakerationalisointi

Työtehoneuvottelukunnan esityksestä päätti kaupunginhallitus 30. 4. kehottaa 14:ää suurinta laitosta nimeämään sivutoimisen lomakeyhdysmiehen. Näille järjestettiin vuoden lopulla lomakesuunnittelukurssi. Vuoden loppuun mennessä oli n. puolet em. laitoksista järjestänyt systemaattisen lomaketarkkailun.

Yleislomakkeiden uudistamista jatkettiin osittain laajaan tutkimustyöhön perustuen. Yleisjärjestelyjen ohella käsiteltiin yksityisiä lomakkeita vuoden aikana 104 kpl. Lomaketeknillisesti avustettiin kaikkiaan 16 virastoa tai laitosta, laajimmat uudistustyöt olivat ulosottovirastossa ja Nikkilän sairaalassa.

Muu toiminta

Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuneiden viranhaltijain sijoitustoiminta. Kaikkiaan sijoitettiin vuoden aikana 43 vapautunutta viranhaltijaa muihin tehtäviin. Näistä oli 6 huoneenvuokratoimiston entistä viranhaltijaa ja 37 veroviraston viranhaltijaa, joista 22 oli aluksi sijoitettava tilapäisiin tehtäviin, kunnes sopivia virkoja vapautuisi. Lisäksi mainittakoon keskuspesulan toiminnan aloittamisesta johtunut Koskelan sairaskodin ja eräiden sairaaloiden pesulahenkilökunnan sijoitustoiminta.

Huoneistotutkimukset. Toimisto osallistui oikeus- ja poliisitalon huoneohjelman tarkistustyöhön sekä Kaupungintalon tulevaa käyttöä koskeviin valmistaviin töihin.

Tiedotuslehti Tehoviesti ilmestyi kolmena numerona. Sitä jaettiin n. 1 000 kpl esimiesasemassa oleville viranhaltijoille.

Konttoriteknillinen julkaisu Tehoa virastotyöhön oli päätetty julkaista uutena painoksena. Järjestelytoimisto aloitti sen toimitustyön loppupuolella vuotta. Työtehoneuvottelukunta asetti jaoston tarkistamaan käsikirjoitusta.

Osallistuminen komiteain työhön. Toimiston eräät viranhaltijat osallistuivat ko-

6. Järjestelytoimisto

miten työhön. Lisäksi avustettiin eräitä komiteoita suorittamalla niiden pyytämiä selvityksiä.

Kaupungin muut rationalisoimiselimet. Kaupungilla oli erilliset rationalisoimiselimet rakennusvirastossa, sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa, sairaalavirastossa, verovirastossa ja liikennelaitoksessa. Järjestelytoimisto piti näihin yhteyttä neuvottelemalla yhteisistä rationalisoimiskysymyksistä. Liikennelaitoksen järjestelyosasto pääsi kertomusvuonna varsinaisesti aloittamaan toimintansa. Veroviraston rationalisoimistoiminta siirtyi veroviraston mukana valtion hoidettavaksi.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	mk
Palkkiot	85 200
Vakinaiset viranhaltijat	6 759 410
Tilapäiset viranhaltijat	9 120 523
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	—
Muut palkkamenot	503 419
Vuokra	3 519 240
Valaistus	54 484
Siivoustarvikkeet	20 000
Painatus ja sidonta	181 838
Tarverahat	633 545
Aloitetoiminnan kustannukset	508 104
Työturvallisuustoiminnan kustannukset	425 277
Ulkopuolisten rationalisoimisiasiantuntijain palkkiot	58 500
	Yhteensä 21 869 540